Dream Dare Win www.jeywin.com

256 # CS (MAIN) EXAM, 2010

A-DTN-K-JM-19

SINDHI

(ARABIC)

(Compulsory)

Time Allowed : Three Hours | *Maximum Marks : 300*

INSTRUCTIONS

Candidates should attempt ALL questions.

The number of marks carried by each question is indicated at the end of the question.

Answers must be written in Sindhi (Arabic Script) unless otherwise directed.

In the case of Question No. 3, marks will be deducted if the précis is much longer or shorter than the prescribed length.

سوال ١ - هيٺين مان ڪنهن به هڪ وشيه تي آٽڪل 300 لفظن ۾ مضمون لکو :- ١٠٠

(i) ڇا قانون عزت جي بچاءَ لاءِ ٿيل خونن کي روڪي سگھندو ؟

(ii) کاڌي جي شين ۾ ملاوٽ جو خطرو.

(iii) انڌ وشواس بنام منطق (ترڪ شيل هٺ).

(iv) تعليم ۾ سماجي پريورتن.

(v) ڇا سوچنا جي آڌڪار واري ائڪٽ ذريعي، سرڪاري انتظام صاف ۽ انصاف پريو بڻائڻ جي خاطري ملي سگھي ٿي ؟

www.jeywin.com Dream Dare Win

Dream Dare Win www.jeywin.com

سوال 2 ـ هيٺ ڏنل ٽڪرو ڌيان سان پڙهو ۽ پوءِ اُن جي هيٺان ڏنل سوالن جا جواب مختصر ۽ تز ٻوليءَ ۾ لکو:- 6×10=60

سورج شڪتي، جيڪا سموري شڪتيءَ کي نئون روپ ڏيڻ جو هڪ حصو آهي، اُها پراڻي نموني جي ٻارڻ تي آڌار رکڻ کي گھٽائڻ جو هڪ ضروري رستو آهي. پراڻي ڍنگ جا ٻارڻ ڪجھ وقت گذرڻ بعد، وڌيڪ مهانگا ۽ ملڻ مشڪل ٿيندا پيا وڃن. سورج شڪتيءَ جو استعمال، آسان جي پرٿوي گرهه جي واتاورڻ جي ميزان ۽ هلندڙ "گرين هائوس" اثر کي گھٽ ڪرڻ جي هڪ بي ڪناچي آهي. سورج شڪتيءَ مان گھڻا ئي فائدا هئڻ جي باوجود، اڄيان تائين ان جو وسيع پيماني تي استعمال نه ٿي رهيو آهي، ڇو ته انهيءَ کي پراڻي ڍنگ جي ٻارڻ جي وڪلپ طور ماڃتا ملي رهي آهي. انهيءَ جو سبب اهو آهي ته انهيءَ جي ٽيڪنالاجي ٻين جي ڀيٽ ۾ گھڻي مهانگي آهي. انهيءَ هوندي به ان ٽيڪنالاجيءَ ۾ هر سال اهم سڌارا ڪيا پيا وڃن، جنهن جي ڪري ان جي قيمتن ۾ چڱي لاٿ اچي رهي آهي، ۽ چاهي ڍيميءَ رفتار سان ئي سهي، انهيءَ کي وهنواري زندگيءَ ۾ استعمال ڪرڻ جوڳو هڪ وڪلپ بڻائي رهيا آهن. سرڪار طرفان شروع ڪيل "جواهرلال نهرو قومي سورج شڪتي مشن" انهيءَ ڏس ۾ هڪ دوراندیشيءَ پريو قدم آهي، جنهن سان دائمي ۽ صاف شڪتي حاصل ڪرڻ جو هڪ وسيلو وجود ۾ ايندو.

سورج شڪتيءَ جو ڪيتر، روزگار جا وجهه مُيسر ڪرڻ جي

www.jeywin.com Dream Dare Win

خيال کان به گهڻو اميد ڀريو آهي. هن کيتر ۾ کوجنا ۽ ٽيڪنيڪي نواڻ آڻڻ تي به گهڻي سيڙپ ڪئي پئي وڃي. ان سان گڏ تمام اوچي معيار وارا روزگار جا وجهه به پيدا ڪيا پيا وڃن، جن ۾ ڪُشل ۽ اوچي معيار وارا عهدا به آڇيا وڃن ٿا.

دنيا جي مڙني ملڪن ۾، بجلي جي پيدائش جي خيال کان، ڀارت ڇهين نمبر تي آهي. ان هوندي به ڀارت ۾ بجلي جو سنڪٽ تمام گهڻو آهي. سورج شڪتي جو استعمال انهيءَ سنڪٽ کي گهڻو گهٽائي سگهي ٿو. ان سان سموري واتاورڻ جي نظام کي هڪ نئون روپ ملندو، جنهن سان سورج شڪتي پيدا ڪرڻ جي کيتر ۾ وڌيڪ گهر ٿيندي.

اڄ سورج شڪتي جي کيتر ۾، ٽيڪنيڪي خيال کان انجنيئري سرشتو تيار ڪرڻ ۽ ان جي استاپنا ڪرڻ بابت گهڻي ۾ گهڻي تقاضا ٿي رهي آهي. هن اديوگ جي وڪاس لاءِ ضروري آهي ته سورج شڪتي جي پيدا ڪرڻ واري لاڳت خرچ کي گهٽائجي. ان لاءِ ضروري آهي ته يوگيتا کي وڌائجي، پيدائش ٿيندڙ لاڳت خرچ کي گهٽائجي ۽ انهيءَ سموري سرشتي ۾ ٿيندڙ خرچ جي ميزان تي ڌيان رکجي.

سوال :- (1) پراڻي نموني جي ٻارڻ تي آڌار رکڻ کي اسين ڇو گهٽايون ؟

(ب) سورج-شڪتيءَ جي استعمال مان ڪهڙو فائدو آهي؟

(ج) سورج-شڪتيءَ جو استعمال اڃان تائين عوام ۾ ايترو پيارو ڇو نه ٿيو آهي؟

(ڊ) عام ماڻهن جي پهچ ۾ سورج-شڪتيءَ کي آڻڻ لاءِ ڇا ڪيو پيو وڃي؟

(هه) سورج شڪتيءَ جي کيتر ۾ اسان جي نوجوانن کي اوچي معيار وارا ۽ ڪشلتا وارا روزگار ڪيئن ملي سگهندا؟

(و) سورج شڪتيءَ جي قيمتن کي ڪهڙيءَ طرح گهٽائي سگهبو؟

سوال 3 - هيٺ ڏنل ٽڪري جو سارُ اٽڪل هڪ ٽئين حصي ۾ لکو. اهو ضروري نه آهي ته ٽڪري جو سِرو به ڏنو وڃي. سارُ جيڪڏهن هڪ ٽئين حصي ۾ نه ٿيو، ته ان جي نتيجي طور مارڪون ڪٽجي سگهن ٿيون. ٽڪري جو سارُ جدا ڏنل پنن تي لکڻ ضروري آهي. پوءِ اهي پنا جوابي ڪاپيءَ اندر مضبوطيءَ سان ٻڌو. 60

جيڪڏهن ڪلا کي هر هڪ خاص جڳهه کي اظهار ڏيڻو آهي ته پوءِ لازمي طور ان کي گذريل يُگن جي حدن کي ٽوڙڻو پوندو، ۽ پراڻين ڪلپنائن ۽ مانيتائن جي بندشن کي جهٽڪو ڏيڻي ٽوڙڻو پوندو. جيون هڪ لڳاتار وهندڙ پرواهه آهي. ان جي رفتار ڪرانتيءَ جي پرڪريا دوران وڌيڪ تيز ٿي ويندي آهي، جڏهن تبديليون تيزيءَ سان ۽ بنيادي

Dream Dare Win www.jeywin.com

ٿينديون آهن. اُن وقت سماجي ضرورتون سنسڪرتيءَ
۾ ترقيءَ جون ڏاڪڻون آڻن ٿيون - ڳرانيون پاڙون
ذريعي ن ٿي وڃن ٿيون، جنهن سان سنسڪرتيءَ جي
پراڻي روپ ۽ نئين جنم وٺندڙ سنگهرش جي وچ ۾
تضاد پيدا ٿئي ٿو. پراڻيءَ سنسڪرتيءَ جي پيپراڻي ڪندڙ،
پريورتن کان ڊڄي، ساڳي حالت قائم رکڻ لاءِ زبردست
ڪوشش ڪن ٿا. هو پاڻ کي اخلاق ۽ سڀيتا جي رکيڪن طور
اعلان ڪن ٿا ۽ ايندڙ نئين ويرڪي هٽائڻ جي ڪوشش
ڪندا رهن ٿا. ٻئي طرف پريورتن جا سمرٿڪ، پراڻن ماپن
۽ معيارن سان مقابلو ڪرڻ جي پرزور ڪوشش ڪن ٿا. سماجي
پريورتن جو هرهڪ روپ، اُن سانسڪرتڪ روپ جي گهُر ڪري
ٿو، جيڪو پنهنجي ضرورت جو اظهار ڪري ٿو، چاهي اهو پراڻو
روپ جنهن کي ماضيءَ جنم ڏنو هجي، اهو نئين طاقتن يا ٽيڪنيڪي
ڳالهين جو استعمال نٿو ڪري سگهي يا اُنهن جي حوالي ۾ نئون آدرش
جو عڪس نٿو پيش ڪري. انهيءَ سنگهرش ۾ پراڻي سنسڪرتيءَ
جا رکيڪ آسانسڪرتڪ ۽ جهنگلي طريقن جو سهارو وٺن ٿا، جن
کي ڪنهن وقت هنن خود ڌڪاريو هو. چاهي ته جڏهن ڪا به
طاقت برگيتشيل ٿيڻ کان رڪجي وڃي ٿي، تڏهن اُها ڏمن
ڪندڙ بڻجي وڃي ٿي. نئون سماج ئي سنسڪرتيءَ ۽ وگيان جي
هرهڪ شاخ ۾ ڪلاڪار کي پوري وڪاس لاءِ موقعو مُيسر
ڪري سگهي ٿو.

آج غيرانتظامي سماج زندگيءَ جي ميزان ۽ تال ميل
کي ٽوڙي ڇڏيو آهي، جنهن ۾ هرهڪ شاخ جو ڪم ٻئي شاخ
جي ڪم کان الڳ ٿي ويو آهي. فلاسافر سائنسدان کان الڳ

www.jeywin.com Dream Dare Win

ٿي ويو آهي، نه ڪلاڪار انجنيئرڪان جدا ٿي ويو آهي. سڀ
جيون جي نه ٽڪنڊڙ ۾ ڦرڻ واري وڏي چار ڪان ڪٽجي
ويا آهن، جنهن ۾ هڪ ميزان، سونهن ۽ سمپورڻ
ريکائن کي قائم رکڻ ۾ مددگار هڪ اهم جزو آهي.
مثال طور، هاڻي جدا جدا اوزارن مان تشڪيل مشين کي ته
فقط جاميٽريءَ جي ريکائن ذريعي نئون سماجهائي سگهجي.
اهي ڊونهيون ۽ هوا کي پيدا ڪرڻ وارو ينترنه آهي. ان کي
عام طور، هيٺ ڌرتيءَ ۽ مٿي آڪاش سمان ئي ماڃيو وڃي ٿو،
جيئن پراچين لوڪ ڪٿائن ۾ انهن کي ويرتا پورڻ ۽ جيوت روپ
۾ ڏيکاريو ويو آهي. مشينون اڄ انسان جي عضون جو وستار
بڻجي پيون آهن. اهي انساني طاقت کي چترڻ جو ٿيون،
جنهن سان هن قدرت کي قبضي ۾ ڪيو آهي، جنهن سان
هن قدرت جي تتن تي سوڀ حاصل ڪئي آهي. هيءَ لڙائي
انسان جيتري ئي پراڻي آهي. اهو سنگهرش سونهن، ليه،
سنگيت ۽ رنگن سان ڀرپور آهي.

جڏهن انسان پنهنجي ڪمزورين سبب مشين
کي پاڻ تي راڄ ڪرڻ جي اجازت ڏني آهي، ته انهيءَ به مشين
کي خوب ڏوهه ڏيئي نئون سگهجي، چاڪاڻ ته اها ته انسان پاڻ
پيدا ڪئي آهي ۽ ان کي پاڻ ناس به ڪري سگهي ٿو. ائين ته ماڻهو
بلڪه جي به نندا ڪري سگهي ٿو، چاڪاڻ ته اها اڪثر هن تي غالب
بڻجي وڃي ٿي. ريڊيو، انسان جي قدرت جي ڊوڙن جو ڦهلائيندڙ

آهي ، نه ٽيليفون هئا جي ڪنهن جو. هوائي جهاز ۾
عڪس ظاهر ڪري ٿو ۽ گلوبلائيزيشن لاڳو ڪندڙ ڏکي ڳالهه ڏي رهيو
جاڳڻ ڳالهه ۾ ڪهڙو شاعراڻو انصاف آهي؟ اها
فقط دقيانوسي سامراجيت آهي. هر ڪنهن زماني
۾ هڪ يگانگت ڪاري ڪوشش هئي، جيڪا اڄ ترڪ ٿيل آهي.
نوان اوزار تيار ڪرڻ جي انسان جي اڪثر پرتيڀا کي
نظرانداز ڪرڻ، سماجي پريورتن جي نيمن کي نظرانداز
ڪرڻ برابر آهي. سچو ڪلاڪار ان ڳالهه کي ڪڏهن ب
قبول نه ڪندو. ” ڪلاڪار جيوت اتپادن وانگر وڌيڪ
۽ وڌيڪ پيدا ڪري ٿو “ اٿيئن روبيرا ڊيئگو نالي هڪ
ميڪسيڪو جي مهان ڪلاڪار جو چوڻ آهي. هو اهو ب چوي
ٿو ته ” جيئن وڻ هر سال ڦل- ميوا ۽ گل پيدا ڪري ٿو
۽ وري انهن جي چٽاڀي ناس ٿي وڃڻ تي اداس نٿو
ٿئي، ڇاڪاڻ ته اُن کي خبر آهي ته وري ب مند ۾ گل
نڪرندا ۽ ڦل- ميوا پيدا ٿيندا “. ڪلا کي فقط جيڪي
آهي، اُن جو اظهار ڪرڻو نه آهي، پر جيڪي هٿ گهرجي
تنهن کي ب ڌيان ۾ رکڻو آهي. اُن کي فقط نراس ڪندڙ
پراچيه جو نه، پر روپانترت سمپاونائن جو ب اظهار
ڪرڻو آهي.

سوال 4 - هيٺ ڏنل انگريزي نثر جو سنڌيءَ

۾ ترجمو ڪريو :- 20

The world does not need extraordinarily talented people. It does not need highly skilled people either. It has plenty of super-intelligent people. We need ordinary people with extraordinary motivation. M.K. Gandhi was an ordinary man with amazing motivation to establish truth and justice. The Wright brothers were ordinary people with a dream of flying.

You can also achieve exceptional results if you are inspired with a higher ideal. Replacing 'inspiration' with 'information' has led to knowledge being viewed as drudgery rather than as pleasure. Education has degenerated to data being transmitted from the teacher to the taught without igniting the minds of the young with a higher purpose.

How many of us wake up inspired, looking forward to a day of service ? Who among us finds exhilaration in contributing to society ? Life changes magically from boredom to excitement when you are inspired to serve. You redefine norms and achieve the impossible, paving the way to outstanding success. You find happiness at work, not in escaping from it. Most importantly, you evolve spiritually and attain Godhood.

Inspiration gives ordinary people the courage and hope to make life better for themselves and for posterity. Find inspiration and life will transform into an exciting adventure of self-discovery.

سوال 5 - هيٺ ڏنل تحرير جو انگريزيءَ ۾ ترجمو ڪريو:-

20

اڄ وڏڙن جي سماجي جوابدارين جي باري ۾ ڳالهائيندي، مان انهن ڳالهين جي باري ۾ چوندس، جيڪي نسبتن نوجوانن لاءِ آسان آهن، پر وڏي عمر وارن لاءِ سمجهڻ مشڪل آهن. اهو ان ڪري آهي، جو نوجوانن ۾ هڪ اهڙو ڳڻ آهي، جيڪو عام طور عمر جي وڌڻ سان گهٽبو ٿو وڃي. اهو آهي ڪلپنا جو ڳڻ. ڪلپنا هڪ اهو ڳڻ آهي، جيڪو وڏڙن جو انوکو حصو آهي پر سچاويڪ طور نوجوانن کي حاصل ٿيل آهي. هيءُ هڪ اهڙو ڳڻ آهي، جيڪو عمر جي وڌڻ سان اڏامي ٿو وڃي. انهيءَ هوندي به انهيءَ ڳڻ جي موجوده وقت ۾ اسان جي بي آرام دنيا کي گهڻي ضرورت آهي.

گذريل ٽن صدين کان سائنس جي حاصلاتن اسان جي سماج تي جوڳو اثر ڪيو آهي، پر ٿلهي ليکي ماڻهن کي اها بوجهه نه پئجي سگهي آهي ته اسان جي دنيا سائنس کان ڪيئن متاثر ٿي آهي، نڪو هنن ان کي سمجهڻ جي پرواهه ڪئي آهي. نيوٽن جي زماني کان وٺي، ماڻهن محسوس ڪرڻ شروع ڪيو ته ٽيڪنالاجي

جي ذريعي، جنهن جو آڌار سائنس جيون کوجنائون آهن، اسين گهڻيئي نفعا ۽ آرام حاصل ڪري سگهنداسين. ماڻهن اهو به محسوس ڪرڻ شروع ڪيو ته دوائن ۽ علاج جي طريقن کي سائنس جي کوجنائن سان لاڳو ڪرڻ سان اسين وڏي عمر ماڻي سگهنداسين.

ليئونارڊو ڊ ونشي جي زماني کان وٺي، ماڻهن اِن ڳالهه کي سمجهايو ته لڙائين کي جيتڻ ۾ به سائنس گهڻي مدد ڪري سگهي ٿي. جيئن جيئن وقت گذرندو ويو، تيئن تيئن ٽيڪنالاجيڪل پروجيڪٽا جو پڻ وڪاس ٿيندو ويو. نئين ٽيڪنيڪي علم جي حاصل ڪرڻ لاءِ تقاضائون وڏيڪ زوردار ٿينديون ويون. اِن طرح گهڻي ۾ گهڻا ماڻهو، سائنسدان ۽ ٽيڪنيڪي ماهر بڻجي ويا.

سوال 6 - (الف) هيٺين مان ڪنهن به پنجن محاورن ۽ پهاڪن جي معنيٰ لکو، پوءِ انهي جملن ۾ ڪتب آڻيو: -

آسمان سان ڳالهيون ڪرڻ، هٿ ڍلا هڻڻ، پيٽ ۾ لت ڏيڻ؛ اکيون ڏيکارڻ؛ تڪڙي ڪتي آنڌا ڄڻيا؛ جتي وڻ نه آهي، اتي ڪانڊيرو به درخت؛

آئي ٽانڊي کي ٻورچاڙ ٿي ويٺي ۽ اينڌو سڀکو
ڏسي، ويندو ڪو به نه ڏسي. 10

(ب) هيٺين مان ڪنهن به پنجن جي پارواچڪ
سنگيا (اسم ذات) لکو :- 10

شهيد، ماڻهو، ٻڌو، سيالو،
جيپڙ، ورهائڻ، مُناڪجهه، آزمائش

(پ) هيٺين مان ڪنهن به پنجن جا وشيشڻ
(صفتون) لکو :- 10

جبل، رڍ، پٿر، اڄ
حُسن، پل، طبيب، گهوڙ

(ڀ) هيٺين مان ڪنهن به پنجن جا ورودي آرٿ
وارا (ضد) لفظ لکو :- 10

امير، سرگهه، لاهي، آباد،
جديد، قديم، ديش، ساڳي.